

بارم	محل، مهر یا امضای مدیر بسمه تعالی جمهوری اسلامی ایران اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۶ تهران دبیرستان غیر دولتی دکتر حسابی تاریخ امتحان: ۹۱ / ۳ / ۳۱ سوالات درس ادبیات تعداد برگ سوال: ۴ برگ زمان امتحان: ۷۵ دقیقه شماره داوطلب: _____ نام پدر: _____ رشته تحصیلی: _____ پایه: اول کلاس: _____ شماره داوطلب: _____ نام دبیر: _____	
	الف: معنی بیت ها و عبارات زیر را بنویسید. ۱- تا با خاک آنس نگیری، راهی به مراتب قرب نداری ۲- مقبل آن کز خدای گیرد پشت . ۳- چنان نباشیم که خود را فقط تن بینگاریم. ۴- یک دفعه سی و سه بندم به تکان افتاد. ۵- در دکان بودی نگهبان دکان نکته گفتی با همه سوداگران ۶- چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر ۷- اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود. ۸- از این سد روان ، در دیده ی شاه زهر موجی هزاران نیش می رفت ۹- این مرد پارسی هم دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. ۱۰- خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است ۱۱- وزان آب چون شد به جای نبرد پر اندیشه بودش دل و روی زرد ب: خودآزمایی ۱- بیت «غلام همت آنم که زیر چرخ کبود زهر چه رنگ تعلق پذیر آزاد است» با کدام یک از گزینه های زیر ارتباط دارد. الف: توانی به من عطا فرما که ، هیچ گاه چیزی از بی نوایی نستانم ☐ ب: قدرتی به من بخشا تا روح خود را از تعلق به جیفه های ناچیز روزگار بی نیاز کنم و از هر چه رنگ تعلق پذیرد ، آزادش سازم. ☐ پ: اندکی نیرویم بخش تا بتوانم بار شادی ها و غم ها را تحمل کنم. ☐	
	نمره ورقه (به عدد): _____ به حروف: _____ نمره تجدید نظر (به عدد): _____ به حروف: _____	نام و نام خانوادگی دبیر: _____ تاریخ / امضاء: _____ نام و نام خانوادگی دبیر: _____ تاریخ / امضاء: _____

- ۰/۵ ۲- در سخن « انگشتی به من داد تا چون تو را پیش وی برم ، از عهده ی کار من بیرون آید » انگشتی به من داد، بیانگر چه مفهومی است.
- ۰/۵ ۳- مقصود از « لفظی که پیش هر سخنم آورد سجود » چیست ؟
- ۰/۵ ۴- منظور از « لباس انسان پرچم کشور وجود اوست » چیست ؟
- ۰/۵ ۵- در هر کدام از دو بیت زیر مفهوم « دریای خون » را بنویسید.
الف (در آن دریای خون در قرص خورشید غروب آفتاب خویشتن دید
ب) در آن دریای خون در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت
- ۰/۵ ۶- در کدام بیت ، بیگانه ستیزی شاعر دیده نمی شود ؟
الف (خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است)
ب (جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است)
- ۰/۵ پ : دانش های ادبی
۱- آثار زیر از کیست .
الف : سیاحت نامه ابراهیم بیگ ()
ب : داستان های دل انگیز ادبیات فارسی ()
- ۰/۵ ۲- شعر و نثر ادبیات مشروطه را از نظر مضمون و محتوا بررسی نمایید.
- ۰/۵ ۳- غزل اجتماعی چیست ؟
- ۰/۲۵ ۴- توضیح زیر توصیف کدام نویسنده است.
« از پیشروان اصلاح در شبه قاره هند بود. در استقلال پاکستان نقش مهمی داشت. به زبان فارسی مسلط بود و به زبان فارسی، و اردو شعر می گفت . این شاعر متفکر پاکستانی در سال ۱۳۱۶ ه . ش در گذشت » ()
- ۰/۲۵ ۵- دسته بندی و نام گذاری آثار نثر فارسی بر پایه ی آن ها بوده است.
- ۰/۲۵ ۶- شعر زیر در کدام قالب سروده شده است .
ز رخسارش فرو می ریخت اشکی بنای زندگی بر آب می دید
در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید
- ۰/۵ ۷- در بیت زیر یک تشبیه و یک استعاره مشخص نمایید. مفهوم آن ها را بنویسید.
« از آن برد گنج مرا دزد گیتی که در خواب بودم گه پاسبانی »

۸ - کدام یک از گزینه های زیر از ویژگی های شعر نیمایی نیست.

الف : قافیه ندارد.

ب : دارای وزن می باشد

پ : طول مصراع ها کوتاه و بلند می باشد.

۰/۲۵

ت : حفظ شعر

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

۰/۵

۱ - نالیدن بی حساب سعدی

۰/۵

۲ - ما را سر و نیست

هر جا که تویی تفرج آن جاست.

۰/۵

۳ - در آن نوبت که بندق دام.

۰/۵

۴ - وزان فراهم.

ث : معنی کلمات و ترکیبات مشخص شده را بنویسید.

۲

۱ - تحصیل باید با فراغ بال و تانی انجام گیرد

۲ - چنان که در کرامت و فراغ به پارس رسیدیم

۳ - صوفیه نیز برای اعتکاف در مسجد خلوت می گزیدند

۴ - زمانه بیامد نبودش توان

۵ - کم کسی ز ابدال حق آگاه شد

۶ - کز عشق به غایتی رسانم

۷ - بدان شمشیر تیز عافیت سوز

۸ - زیب از بنفشه دارد و از نازبوی بوی

ج : درک مطلب

۰/۵

۱ - با توجه به بیت « ولی با من بگو آن دیده ور کیست

که خاری دید و احوال چمن گفت» منظور از « دیده ور» و « خار» چیست؟

۲ - با توجه به عبارت زیر به سوالات زیر پاسخ دهید.

«به همین طریق بود که پیرمرد دور از هر ادایی به سادگی در میان ما زیست و به ساده دلی روستایی خویش از هر چیز تعجب کرد و هر چه بر او تنگ گرفتند کمر بند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی همامن اخت شد هم چون مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند.»

۰/۵

الف : منظور از پیرمرد کیست ؟

۰/۵

ب : منظور از « کمر بند خود را تنگ تر بست » چیست ؟

۰/۵

پ : منظور از جمله ی « هم چون مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند » چیست ؟

- ۳- در بیت « همی خواست پیروزی و دستگاه / نبود آگه از بخشش و هور و ماه » چه کسی پیروزی و قدرت می خواهد و از چه چیزی آگاه نیست ؟
- ۰/۵
- ۴- در بیت « آمد آورد پیش خیر فراز / گفت گوهر به گوهر آمد باز » مقصود از گوهر اول و گوهر دوم چیست ؟
- ۰/۵
- ۵- « جوانی نکو دار کاین مرغ زیبا / نماند در این خانه استخوانی » در این بیت منظور از واژه های « مرغ زیبا » و « خانه استخوانی » چیست ؟
- ۰/۵
- ۶- مفهوم بیت زیر را بنویسید.
- « گر شد از جور شما خانه ی موری ویران / خانه ی خویش محال است که آباد کنی »
- ۰/۵

تاریخ امتحان: ۹۱/۳/۱۰

سوالات درس ادبیات

تعداد برگ سوال: ۴ برگ

زمان امتحان: ۷۵ دقیقه

شماره داوطلب:

پایه: اول کلاس:

نام دبیر:

الف: معنی بیت ها و عبارات زیر را بنویسید.

۰/۲۵ ۱- تا با خاک آنس نگیری، راهی به مراتب قُرب نداری
راه نردین با خدا همی نردن با خاکس یا افس با خاک زمین نردین با خداست

۰/۲۵ ۲- مقبل آن کز خدای گیرد پشت.
آن من خوبعت گم است که خدا حرم او باشد. یا خدا سستبان او باشد

۰/۲۵ ۳- چنان نباشیم که خود را فقط تن بینگاریم.
چنان نباشد که ما آن فقط به جسم خورا همت بردهم

۰/۲۵ ۴- یک دفعه سی و سه بندم به تکان افتاد.
ناگهان تمام بد نم لرزید

۰/۵ ۵- در دکان بودی نگهبان دکان نکته گفتی با همه سوداگران
مکون در دکان نگهبان بود و با همه بازرگانان درخیزان (این بخش نظر همداران است)

۰/۵ ۶- چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر
رفتی آواز عشق محبون، هاستدز بیای نیل در جهان پیچید

۰/۵ ۷- اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود.
اما در کشیدن طرح اولیه اسب مثل داشت

۰/۲۵ ۸- از این سد روان، در دیده ی شاه زهر موجی هزاران نیش می رفت
امواج در رودخانه سندها سد هزاران نیش در رود جلال الدین فرو رفت در عت آزارش

۰/۲۵ ۹- این مرد ایرانی هم از وضع مانی خوبی برخوردار نبود تا به من کمک کند.
این مرد ایرانی هم از وضع مانی خوبی برخوردار نبود تا به من کمک کند

۱ ۱۰- خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است
و کسی که بدست بیگانگان آباد شود باید با اشک چشم آن را ویران کنی چرا که آن خانه، خانه غم و اندوه است

۱ ۱۱- وزان آب چون شد به جای نبرد پر اندیشه بودش دل و روی زرد
رستم از گن رودخانه بیدان خند رفت در حال که ناله یوروار ز شکست و پشیم هراسناک

ب: خود آزمایی

۰/۵ ۱- بیت «غلام همت آنم که زیر چرخ کبود زهر چه رنگ تعلق پذیر آزاد است» با کدام یک از گزینه های زیر ارتباط دارد.

الف: توانی به من عطا فرما که، هیچ گاه چیزی از بی نوایی نستانم

ب: قدرتی به من بخشا تا روح خود را از تعلق به جیفه های ناچیز روزگار بی نیاز کنم و از هر چه رنگ تعلق پذیرد، آزادش سازم.

پ: اندکی نیرویم بخش تا بتوانم بار شادی ها و غم ها را تحمل کنم.

نمره ورقه (به عدد): به حروف: نمره تجدید نظر (به عدد): به حروف:

نام و نام خانوادگی دبیر: تاریخ / امضاء: نام و نام خانوادگی دبیر: تاریخ / امضاء:

۲- در سخن « انگشتی به من داد تا چون تو را پیش وی برم ، از عهده ی کار من بیرون آید » انگشتی به من داد، بیانگر چه مفهومی است.

تعهد - یا قول دادن

۰/۵

۰/۵

۳- مقصود از « لفظی که پیش هر سخنم آورد سجود » چیست ؟
زبان فاموس آفتاب بالذبح من در برابر هر کلامی از آن بجهنم کنم یا مورد احترام من است -

۰/۵

۰/۵

۴- منظور از « لباس انسان پرچم کشور وجود اوست » چیست ؟
لباس زن بیائنگران است که او از کلام فرهنگ تبعیت کند یا هم اعتقاد در پایه بند است .
۵- در هر کدام از دو بیت زیر مفهوم « دریای خون » را بنویسید.

الف (در آن دریای خون در قرص خورشید

شفق یا سفر غروب آفتاب

ب (در آن دریای خون در دشت تاریک

رود سند یا میدان خند

۰/۵

۶- در کدام بیت ، بیگانه ستیزی شاعر دیده نمی شود ؟

الف (خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد

ب (جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن

ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است

بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

۰/۵

پ : دانش های ادبی

۱- آثار زیر از کیست .

الف : سیاحت نامه ابراهیم بیگ (زین العابدین مراخوان) ب : داستان های دل انگیز ادبیات فارسی (زهر اک)

۰/۵

۲- شعر و نثر ادبیات مشروطه را از نظر مضمون و محتوا بررسی نمایید. و اقصیات زندگی مسائل سیاسی و اجتماعی بازگفته شود

۰/۵

۳- غزل اجتماعی چیست ؟ غزل است نه محتوای آن بیشتر سیاسی و اجتماعی است یا به مسائل اجتماعی از قیل آزاران ، و فن ، بنیاد از ظلم پیر دارد .

۰/۲۵

۴- توضیح زیر توصیف کدام نویسنده است .
« از پیشروان اصلاح در شبه قاره هند بود. در استقلال پاکستان نقش مهمی داشت. به زبان فارسی مسلط بود و به زبان فارسی، و اردو شعر می گفت . این شاعر متفکر پاکستانی در سال ۱۳۱۶ ه . ش در گذشت » (امثال لاهوری)

۰/۲۵

۵- دسته بندی و نام گذاری آثار نثر فارسی بر پایه ی آن ها بوده است.

۰/۲۵

۶- شعر زیر در کدام قالب سروده شده است .
ز رخسارش فرو می ریخت اشکی
بنای زندگی بر آب می دید
در آن سیماب گون امواج لرزان
خیال تازه ای در خواب می دید
چار باور یا درستی بیگانه

۰/۵

۷- در بیت زیر یک تشبیه و یک استعاره مشخص نمایید. مفهوم آن ها را بنویسید.

« از آن برد گنج مرا دزد گیتی
که در خواب بودم گه پاسبانی »

کاستعاره از حیوانی
تشبیه - گیتی به درد تشبیه کرده است

۸- کدام یک از گزینه های زیر از ویژگی های شعر نیمایی نیست.

الف : قافیه ندارد. ب : دارای وزن می باشد

۰/۲۵

ت : حفظ شعر

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

۰/۵

۱- نالیدن بی حساب سعدی

گویند خلافت را در این است

۰/۵

۲- ما را سر بلندی و نیست

هر جا که تویی تفرج آن جاست.

۰/۵

۳- در آن نوبت که بندد دام

درست یافتم بر سر کوه

۰/۵

۴- وزان فراموش

دل خستانت از یاد فراموش

ث : معنی کلمات و ترکیبات مشخص شده را بنویسید.

۲

۱- تحصیل باید با فراغ بال و تاتی انجام گیرد

۲- چنان که در کرامت و فراغ به پارس رسیدیم

است

۳- صوفیه نیز برای اعتکاف در مسجد خلوت می گزیدند

۴- زمانه بیامد نبودش توان

مرگ

گرفت نسبی برای عبادت

۵- کم کسی ز ابدال حق آگاه شد

۶- کز عشق به غایتی رسانم

مخایت - در حدیث

مردان خدا

۷- بدان شمشیر تیز عاقبت سوز

۸- زیب از بنفشه دارد و از نازبوی بوی

ایمان - شامیم

شده خبر نده

ج : درک مطلب

۱- با توجه به بیت « ولی با من بگو آن دیده ور کیست که خاری دید و احوال چمن گفت » منظور از « دیده ور » و « خار » چیست؟

۰/۵

زخمی ده - بندگی ها بد

انسان حقیقت پسین - واقفیت نگر

۲- با توجه به عبارت زیر به سوالات زیر پاسخ دهید.

«به همین طریق بود که پیرمرد دور از هر ادایی به سادگی در میان ما زیست و به ساده دلی روستایی خویش از هر چیز تعجب کرد و هر چه بر او تنگ گرفتند کمر بند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی همامان اخت شد هم چون مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند.»

۰/۵

الف : منظور از پیرمرد کیست ؟

نیمایوشیح

۰/۵

ب : منظور از « کمر بند خود را تنگ تر بست » چیست ؟

هر چه بر او سختی گرفتند خود را با مشکلات بیشتر وفق دادند

۰/۵

پ : منظور از جمله ی « هم چون مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند » چیست ؟

نیمایوشیح، هم چون مروارید با ارزش در جامه های ناپاک و خوار جامه سال ها تا شرافت ماند.

عاشق کسی به ارزشی از بی نظیر

۳- در بیت « همی خواست پیروزی و دستگاه نبود آگه از بخشش و هور و ماه » چه کسی پیروزی و قدرت می خواهد و از چه چیزی آگاه نیست؟ *رستم - از همه نوشتی که روزگار برایش در نظر گرفت آگه بنور*

۴- در بیت « آمد آورد پیش خیر فراز گفت گوهر به گوهر آمد باز » مقصود از گوهر اول و گوهر دوم چیست؟
جواهر > لاجورد

۵- « جوانی نکو دار کاین مرغ زیبا نماند در این خانه استخوانی » در این بیت منظور از واژه های « مرغ زیبا » و « خانه استخوانی » چیست؟
جوان > جسم

۶- مفهوم بیت زیر را بنویسید.
« گر شد از جور شما خانه ی موری ویران خانه ی خویش محال است که آباد کنی »

*المرکوبین ظلم و ستم از طرف پادشاهان مستور مردم ضعیف بود و حال
سالم بدرخواستند.*